

Türkiyede Eğitim Harcamalarının Yıllar İçerisindeki Değişiminin Değerlendirilmesi*

Nezaket İBİŞ**

Öz: Araştırma, Cumhuriyet'in kuruluş sürecinden günümüz Türkiye'sinin eğitim politikasını ve bu politika dahilinde harcanan para ile yapılan yatırımların ekonomiye etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini 1919-2024 yılları arası oluşturmaktadır. Çalışmada yıllar içerisinde gelişen Türkiye de ekonomi güçlendikçe eğitime yatırım yapıldığı, yapılan yatırımlar sonucunda da ilerleme kaydedildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca ekonomi ve eğitime ayrılan bütçenin doğru orantılı arttığı gözlemlenmiştir.

Bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran 1. husus Milli Eğitim Bakanlarının Türkiye'deki eğitim politikasına olumlu-olumsuz katkıları araştırılmış bulunan verilere göre değerlendirme yapılmıştır.

2.husus ise Türkiye'deki eğitim harcamaları diğer ülkelerle kıyaslanarak GSYH verilerine göre değerlendirilmiştir. Türkiye'nin eğitime verdiği önem, yatırımlar, ayrılan ve harcanan bütçe yorumlanmıştır.

Sonuç olarak, bu çalışma Türkiye'de eğitime yapılan harcamaların, göreve gelen bakanların doğru ve yetenekli kişiler arasından seçilmesiyle daha da iyiye gideceği ve sistemli bir eğitim sistemi oluşturulup yıllarca süregelen güçleneceği; yatırımların yerinde ve doğru yatırımlarla, doğru hamlelerle eğitime katkı sağlayıp güçlü bir eğitimin olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Politikası, Ekonomi ve Eğitim, Eğitime Yapılan Yatırım

The Change In Investment In Education In Turkey Over The Years

Abstract: The research was conducted in order to examine the educational policy of modern Turkey from the founding process of the Republic and the impact of investments made with the money spent within this policy on the economy.

The universe of the research is Deconstructed between the years 1919-2024. In the study, it was observed that in Turkey, which has been developing over the years, investments have been made in education as the economy has strengthened, and progress has been made as a result of the investments made. In addition, it has been observed that the budget allocated to the economy and education has increased in direct proportion.

1, which distinguishes this study from other studies. matter The positive and negative contributions of the Ministers of National Education to the education policy in Turkey have been evaluated according to the data found in the research.

2.as a matter of fact, education expenditures in Turkey have been evaluated according to GDP data by comparing with other countries. The importance that Turkey attaches to education, investments, allocated and spent budget have been interpreted.

As a result, this study shows that spending on education in Turkey will get better when the incoming ministers are selected from among the right and talented people, and a systematic education system will be created and maintained and strengthened for many years; investments can contribute to education Decently and with the right investments, the right moves and a strong education.

Keywords: Education Policy, Economy and Education, Investment in Education

* Bu çalışma Prof. Dr. Ümit Süleyman Üstün danışmanlığında hazırlanmıştır.

** Öğrenci,Selçuk Üniversitesi,Hukuk Fakültesi 2.Sınıf,Konya,Türkiye./ Student,Selcuk University, Law Faculty Second grade, Konya,Türkiye,ORCID: 0009-0001-8644-5478, 230401053@ogr.selcuk.edu.tr

Giriş

Türkiye de eğitim her zaman öncelik olmuştur, Kurtuluş Savaşı yıllarında dahi eğitim göz ardı edilmemiştir. Mustafa Kemal Atatürk Kurtuluş Savaşının en kritik döneminde bile Maarif Kongresini (1921) toplayarak öğretmenlerle ülkenin eğitim sorunlarını konuşmuş ve bu kongre sonrasında neler yapılabilceğini tespit etmeye çalışmıştır. Atatürk bu Kongrenin açılış konuşmasında eğitimin milletlerin kaderini tayin etmedeki rolünü vurgulamıştır. Önemle belirtmek gerekir ki O dönemde eğitimle ilgilenen kişiler büyük oranla öğretmenler olmuştur.

Ayrıca Kurtuluş Savaşı sürecinden bugünün Türkiye'sine eğitime yapılan yatırım gözlemlenmiş ve gittikçe eğitime daha çok bütçe ayrıldığı, okuryazar oranının gün geçtikçe arttığı, okul sayılarının hem kamuda hem özel okul sayılarında artış gerçekleştiği görülmüştür.

Bu çalışmada Atatürk döneminden başlanılarak günümüz Türkiye'sine kadar olan süreçte eğitime yapılan yatırımlar dönemlere ayrılarak incelenmiştir. Eğitime ayrılan bütçelere, Türkiye' de geçmişten günümüze okuryazar oranlarına değinilmiştir. Diğer ülkelerin GSYH verilerine ulaşılmış Türkiye ile kıyaslama yapılmıştır.

Çalışma 4 bölümden oluşmaktadır:

1. Cumhuriyet Dönemi Eğitim Harcamaları
2. Cumhuriyet dönemi bakanlarının eğitim durumları
3. Başbakan ve cumhurbaşkanları
4. Eğitim Harcamalarının Kamu Maliyesi İçindeki Yeri Önemi Ve Türkiye'deki Eğitim Harcamalarının Diğer Ülkelerle Kıyaslanarak Değerlendirilmesi

I. Cumhuriyet Dönemi Eğitim Harcamaları

A.1923-1938 Yılları Arası (Atatürk Dönemi)

Atatürk bir yandan Cumhuriyeti kurma çalışmalarını sürdürürken, diğer yandan Millî Eğitim sistemimizin esaslarını belirleme çalışmalarına yönelmiştir. Atatürk'e göre eğitim, ulusal idealleri beslemek, özgür ve ulusal bir devlet yaratmak, dinamik ve çağdaş bir toplum kurmak için en önemli araçtır. Bu nedenle atılması gereken ilk adım, millî bir eğitim sistemi oluşturmaktır. Cumhuriyet'in ilanından hemen sonra yapılan ilk inkılaplar eğitimle ilgili olmuştur. 3 kez (Temmuz 1923, Nisan 1924, Aralık 1925-Ocak 1926) Heyet-i İlmiye toplanmıştır. 1926 yılında Talim ve Terbiye Kurulunun kurulması ile bu toplanmaların organizasyon görevi Millî Eğitim Şuraları adıyla bu Kurula verilmiştir.

Cumhuriyetin ilan edildiği sırada Okur yazar oranı %10'un altındaydı. Okullaşma için yeterli sayıda mali kaynak yoktu. 1923-1924 öğretim yılında Türkiye'de ortaöğretim; ortaokul, lise ve ilkokullarını kapsıyordu. Bu tarihte Türkiye'de 72 ortaokul vardı. Bunlarda 796 öğretmen görev yapıyor, 5.905 öğrenci öğrenim görüyordu. 1937-1938 öğretim yılında okul sayısı 140'a, öğretmen sayısı 2.840'a ve öğrenci sayısı 74.107'ye çıkmıştı. Lise sayısı ise 23'ten 68'e çıkmıştı. Aynı dönemde öğretmen sayısı 513'ten 1.164'e, öğrenci sayısı da 1.241'den 21.000'e yükselmışti. Atatürk zamanında Türkiye'deki yükseköğretim kurumları sayısı 9'dan 17'ye çıktı. Bu kurumlarda görev yapan öğretim elemanı sayısı 307'den 837'ye, öğrenci sayısı da 2.915'ten 10.558'e çıkmıştır.

Mecliste ilk defa devlet bütçesi 1924 yılında hazırlanmıştır. Bu bütçede eğitime ayrılan pay %4,4'tür. 1925 de hazırlanan devlet bütçesinde ise eğitime %3,5'lik bir pay verilmiştir. Bu düşüşün sebeplerinden biri de devletin o dönemde vergi kaybı yaşamasıdır. (Örneğin Aşar vergisi kaldırılmıştır.)(Kaya & Durgun, 2009).

Tablo 1. Hazine Kesin Hesap Verilerine Göre 1920-1923 Dönemi Toplam Gider ve Maarif Vekâleti Bütçeleri

Dönemler	Toplam Gider Bütçesi		Maarif Vekâleti Bütçesi	
	Tutar (TL)	Oran (%)	Tutar (TL)	Oran (%)
1920	63.018.357	100	577.061	0,91
1921	82.162.190	100	504.063	0,61
1922	100.974.541	100	432.245	0,42
1923	112.673.579	100	2.753.461	2,44

Kaynak: İhsan Güneş, Birinci TBMM'nin Düşünce Yapısı (1920-1923), İstanbul: 2009, İş Bankası Yayını; TBMM-ZC

Tablo 1'deki verilere göre maarif vekâletine ayrılan bütçe 1920'den 1922'ye yaklaşık yarı yarıya düşmüş gider bütçesi içindeki payı 0,91'den 0,42'ye inmiştir. Söz konusu yıllar milli mücadelenin gerçekleştirildiği yıllardır. Bu yıllarda savaş olduğu için önceliğin eğitime verilememesi nedeniyle bu düşüş normaldir. Tablodan görülmektedir ki diğer vekâletlerinde maarif vekâletinin de bütçe-deki payı % 1'in altında seyretmiştir. Savaş sonrası olağan sürecin başlamasıyla maarif vekâletinin bütçedeki payı da % 2,5'a yaklaşmıştır. Savaş sonrasında yavaş yavaş toparlanmaya başlayan bir Türkiye görmekteyiz ve toparlanmaya başlanıldığı dönemlerde eğitimin payı 2,44 yani 2,5 e yaklaşmıştır, burdan anlaşılmaktadır ki eğitim Türkiye için her zaman önemli ve çoğu zaman öncelik olmuştur.

Tablo 2. 1924-1938 Atatürk Dönemi Maarif Vekaleti Bütçeleri

Yıllar	Başlangıç ödenekleri	bütçe payı	harcama	bütçe payı
1924	6.877.626	4,4	6.148.406	4,4
1925	7.742.508	3,9	7.518.436	3,5
1926	7.478.106	3,6	7.054.436	3,7
1927	6.158.930	2,8	7.541.526	3,4
1928	6.615.804	2,6	9.605.503	4,2
1929	8.100.009	3,2	9.316.813	3,7
1930	8.199.709	3,2	9.710.713	3,9
1931	6.593.749	3,0	7.967.105	3,3
1932	6.064.875	3,0	7.196.324	3,0
1933	6.538.327	3,2	10.004.433	3,9
1934	8.720.995	4,0	9.681.316	3,6
1935	9.058.540	3,9	10.697.138	3,5
1936	10.270.690	4,1	11.260.905	3,6
1937	12.229.371	4,3	14.289.181	3,9
1938	14.670.130	4,7	17.356.652	4,6

Kaynak: MGB, BÜTÇE GİDER VE GELİR GERÇEKLEŞTİRMELERİ (1924-1991), ANKARA: 1992

Bu verilere göre Cumhuriyetin kurulduğunda ayrılan bütçe payı zamanla düşmeye başlamıştır. Devletin yeni kuruluyor olması, eğitim politikasının tam oturmaması gibi nedenlerle eğitimden istenilen verim alınamamış ve başlangıç ödeneği olarak verilen bütçe ile harcama arasında denklik sağlanamamıştır.

Tablo 3. Maarif Vekâleti Bütçelerinin Ödeme Kalemlerine Göre Dağılımı (1930-1938)

Yıllar	Personel		Yatırım		Toplam
	Tutar (TL)	Oran (%)	Tutar (TL)	Oran (%)	
1930	3,793,910	46,2	1,295,000	15,7	8,199,709
1931	3,553,895	53,8	86,870	1,3	6,593,749
1932	3,767,871	64,1	88,000	1,4	6,064,875
1933	4,023,595	61,6	70,481	1	6,528,327
1934	5,697,374	65,4	198,832	2,2	8,710,995
1935	6,062,150	66,9	382,500	4,2	9,058,540
1936	6,427,738	62,5	180,020	1,7	10,270,690
1937	7,684,418	62,8	356,660	2,9	12,229,371
1938	9,403,980	64,1	298,540	2	14,670,130

Kaynak: MGB, Bütçe Başlangıç Ödenekleri Ve Gelir Tahminleri (1930-1991), Ankara: 1991.

Tablo 3'e göre maarif vekâletine ayrılan miktar personel ve yatırım cetvellerinden elde edilen verilere göre maarif vekâletine genel bütçe içinden ayrılan bütçe miktarının büyük kısmının personel giderlerine ayrıldığı görülmektedir. Diğer taraftan da maarif vekaleti bütçesinin yıllar geçtikçe arttığı görülmektedir, gelişmeye yeni yeni adım atan bir devlet için bu adımlarda eğitimin ihmal edilmediğini bütçe ayrıldığını giderek güçlendikçe arttığını göstermektedir.

B.1939-1950 Yılları Arası (İnönü Dönemi)

İlki 1939 da olmak üzere, 1999 yılına kadar 16 Millî Eğitim Şurası toplanmış ve eğitim programlarından öğretmen yetiştirmeye, eğitimin yapısal düzenlenmesinden, işlevsel düzenlemeye kadar çok sayıda konuyu geniş bir platformda tartışarak karara bağlamış ve eğitimimize yansıtmıştır. (Resmi Gazete, 1973)

Millî eğitim şurası 17-29 Temmuz 1939 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Dönemin Millî Eğitim Bakanı aynı zamanda Şûra Başkanlık Divanının başında Hasan Ali yer almıştır. Hasan Ali Yücel yaptığı konuşma da: “Muhterem arkadaşlar, kanaatimce bütün Maarif Teşkilatı tam ve mükemmel bir uzviyet alabilmek için her uzvunun birbiriyle alakalı, birbiriyle münasebetli bir surette işlemesi lazımdır. Ortaokul öğretmenleri, ilkokuldan gelen çocukların zayıf olduklarını söylüyorlar. Lise muallimleri aynı şikâyetleri, ortaokula yükletiyorlar. Üniversite ve yüksek mektepler ise liseden gelen çocuklarımız şu ve bu noktalardaki kuvvetsizliğinde ısrar ediyorlar. İlkokula giren çocuğun içinde yaşadığı dar muhitte başlayan bu şikâyet dairesi, burada kapanmış gibi görünür. Fakat aldanmamalıdır. Çünkü üniversitenin ve yüksek mektebin verdiği mezundan da hayat şikâyet ediyor ve devre, bu şikâyetin ancak umumi hayat ve geniş muhite dayanmasıyla kapanıyor. Mevcut öğretim bünyesini nasıl kurmalıyız ki her parçası birbirinden haberli olarak işleyebilsin. “ demiştir.

2. Ve 3. şuralarda alınan kararlarda ağırlıklı olarak millî tarih öğretilmesine, Türkçe'nin dosdoğru şekilde öğrenilmesine, ahlak ve terbiye üzerine dersler verilmesine ilişkin kararlar yer almaktadır.

4. Millî eğitim şurası 23-31 Ağustos 1949 tarihleri arasında yapılmıştır. Dr. Tahsin BANGUOĞLU dönemin millî eğitim bakanıdır ve aynı zamanda şuranın başkanıdır. O dönemde dikkatimizi çeken fikrimizce de alınan en önemli karar ise “Köy enstitüleri ile ilk öğretmen okullarının öğretmenlerinin aynı kaynaktan yetiştirilmesi amacıyla birleştirilmesi teklifleri Şûra Genel Kurulunca bazı değişikliklerle kabul edilmiştir.” Köy enstitüleri ve öğretmenlerin aynı kaynaktan yetiştirilmesi eğitimin birleşmesi yolunda önemli bir adımdır.

Tablo 4. 1939-1950 İnönü Dönemi Maarif Vekâleti Bütçeleri

Yıllar	Bütçe Ödenekleri	Bütçe Payı %	Harcama	Bütçe Payı %
1939	16.164.400	4,7	18.653.232	3,7
1940	17.796.167	5,0	20.068.417	3,0
1941	19.452.261	4,8	25.078.377	3,5
1942	28.533.434	5,4	38.603.711	3,4
1943	43.128.934	6,5	58.958.851	4,5
1944	62.504.584	5,3	74.915.875	5,3
1945	51.012.927	6,8	52.821.524	6,5
1946	97.300.428	7,8	111.033.275	8,3
1947	100.716.321	6,8	106.204.770	5,3
1948	106.497.248	6,4	163.330.669	8,7
1949	165.732.843	9,4	196.716.986	9,4

Kaynak: MGB, Bütçe Gider Ve Gelir Gerçekleştirmeleri (1924-1991), Ankara: 1992

1923-1950 yıllarını kapsayan maarif vekâleti bütçelerinin % 3 (1932) ile % 9.4 (1949) arasında değişkenlik gösterdiği görülmektedir. 1932 ve 1940 yılları % 3'lük oranla eğitime bütçeden en düşük payın ayrıldığı yıllar olmuştur. Eğitime bütçeden ayrılan payda 1940'lı yıllara kadar küçük artışlar ve azalmalar izlenirken 1940'lı yıllarda daha büyük pay ayrıldığı görülmektedir. Atatürk dönemi olarak kabul edilen 1923-1938 yılları arasında eğitim bütçesinin genel bütçeye oranının ortalaması % 3,7'dir. İsmet İnönü dönemini içine alan 1938-1950 yılları arasında ise eğitim bütçesinin genel bütçeye oranının ortalaması da % 5,8 olarak görülmektedir

Tablo 5. 1939-1950 Dönemi Bazı Vekâletlere/Birimlerine Genel Bütçeden Ayrılan Payın Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Savunma	sağlık	bayındırlık	maarif	Duyunu umumiye
1939	37,7	2,4	8,6	3,7	11,1
1940	47,5	1,8	7,5	3,0	11,5
1941	48,8	1,6	5,6	3,4	11,4
1942	48,5	1,4	3,9	3,4	9,9
1943	46,8	1,3	5,9	4,5	10,5
1944	43,9	1,7	5,3	5,3	8,8
1945	35,4	2,3	6,1	6,5	12,0
1946	31,1	2,2	6,3	8,3	11,8
1947	27,2	2,0	4,7	5,3	23,6
1948	29,2	2,4	5,3	8,7	11,9
1949	27,4	2,8	7,8	9,4	9,1
1950	24,3	2,7	5,3	9,0	10,8

Kaynak: MGB, Bütçe Gider Ve Gelir Gerçekleştirmeleri (1924-1991), Ankara: 1992

Bu süreçte en fazla pay genellikle savunmaya verilmiştir. Türkiye 2. dünya savaşının etkilerini henüz atlatabamış ve yeni yeni toparlanmaya başlamıştır.

Dikkat çekilmesi gereken husus ise bu kadar sıkıntılı ve zor bir süreçte dahi eğitimi göz ardı etmemişlerdir, eğitime az ya da çok yıllar içinde mutlaka bütçeden belirli bir miktar ayrılmıştır.

C.1950-2000 Yılları Arası

Demokrat Parti'nin iktidara geldiği 1950 yılında devletin genel bütçesi 1 milyar 487 milyon lira iken, eğitime ayrılan pay 176 milyon ile %11,86 oranıdır. 27 Mayıs Darbesi ile Demokrat Parti iktidardan indirildiğinde ise, genel bütçe 7 milyar 281 milyon lira iken, eğitime 981 milyon lira ile %13 pay ayrılmıştır (Ekinci, 1994). 1973 tarihli 1739 sayılı "Millî Eğitim Temel Kanunu"nda Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri açıklanmıştır. (Resmi Gazete, 1973)

Millî Eğitim Temel Kanunu "1.madde: Bu kanun, Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar." Şeklinde kanunun kapsamı açıklanmış ve Kanun 4 kısıma ayrılmıştır.

1. Kısım 1.Bölümde Türk Millî Eğitiminin Amaçları genel amaçlar ve özel amaçlar ayrılarak yer almıştır.

1. Kısım 2.bölümünde Türk milli eğitiminin temel ilkeleri açıklanmıştır.

2 kısım 1.bölümde örgün ve yaygın öğretim hakkında genel hükümler belirtilmiştir.

2.kısım 2.bölümde örgün öğretim ve amaçları açıklanmış, amacı kuruluşu ve işleyişi belirtilmiştir.

2.kısım 3.bölümde yaygın öğretim ve amaçları açıklanmış, amacı kuruluşu ve işleyişi belirtilmiştir.

3.kısımda öğretmenlik mesleğine, 4.kısımda ise okul binaları ve tesislerine dair belirlemeler yapılmıştır.

Aşağıda 1950-1960 yılları arası görev yapan milli eğitim bakanları ve onların görev yaptıkları dönemler ayrılarak belirtilmiştir.

Tablo 6: Demokrat Parti Döneminde Görev Yapan Millî Eğitim Bakanları

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI	GÖREVE BAŞLADIĞI TARİH	GÖREV BİTİŞ TARİHİ
Hüseyin Avni Başman	22 Mayıs 1950	2 Ağustos 1950
Ahmet Tefvik İleri	11 Ağustos 1950	5 Nisan 1953
Rıfık Salim Burçak	9 Nisan 1953	17 Mayıs 1954
Hüseyin Celal Yardımcı	17 Mayıs 1954	9 Aralık 1955
Ahmet Özel	9 Aralık 1955	13 Nisan 1957
Ahmet Tefvik İleri	13 Nisan 1957	25 Kasım 1957
Hüseyin Celal Yardımcı	25 Kasım 1957	22 Mayıs 1959
Ahmet Tefvik İleri	22 Mayıs 1959	8 Aralık 1959
Ahmet Atif Banderlioğlu	8 Aralık 1959	27 Mayıs 1960

Kaynak: Vikipedi, 2010

Bu dönemde;

1. İlgili kanun maddesini değiştirerek köy okulu binaları ve öğretmen evlerinin genel bütçeden ayrılacak ödeneklerle yaptırılmasını karara bağlayarak köylünün okul yapma sorumluluğunu ortadan kaldırmıştır.
2. İleri, CHP döneminde yapılan Dördüncü Millî Eğitim Şurasında alınmış olan liselerin dört yıla çıkarılması kararını 1952–1953 öğretim yılından itibaren uygulamaya koymuştur. Ancak dört yıllık lise uygulaması 1956 yılına kadar devam etmiş, bu tarihten itibaren lise öğretimi üç yıla indirilmiştir.
3. Ortaokuldan sonra liseye devam edememiş ya da lise sınıflarından belgeli olanların lise öğrenimini tamamlama yükümlülüğüne gidebilmelerini sağlamak amacıyla 1959–1960 öğretim yılından itibaren Akşam Liseleri açılmıştır.
4. Doğuda bir üniversitenin kurulması için gerekli alt yapıyı birinci bakanlığı döneminde oluşturan İleri, ikinci bakanlığı döneminde 23 Temmuz 1957’de Erzurum’da kurulmasına karar verilen Atatürk Üniversitesi’nin temelini atmıştır. Ayrıca DP’nin fen ve teknik elaman yetiştirmek üzere Ankara’da bir öğretim ve araştırma kurumunun kurulması fikri Ortadoğu Teknik Üniversitesinin doğmasına yol açmış ve İleri 1956’da bakanlığı döneminde ODTÜ’nün temelini atmıştır.
5. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim alanında ise, tarımda makineleşmenin ortaya çıkardığı teknik eleman ihtiyacını karşılamak ve yurt dışından ithal edilen makinelerin bakım ve onarımını sağlamak amacıyla sanat enstitülerinin içinde motor bölümlerinin temellerini atmıştır. Özellikle ilköğretimin mevcut sorunlarının tespiti ve bu sorunların çözümü için 5 Şubat 1953’te Beşinci millî eğitim şurasını toplamıştır. (Karakök,2011),
6. Demokrat Parti iktidarı devraldığında Cumhurbaşkanı Celal Bayar, mecliste yaptığı ilk konuşmasında ilköğretime verdiği önemi şu sözlerle açık-

lamıştır: “İlköğretim maarif sistemimizin temelini teşkil eder. Bu itibarla üzerinde ehemmiyetle durulması lazım gelir. Herkesçe bilindiği gibi, aile ocağından sonra hayat ile temas, aileden sonra ilkokulda başlar. Genç yavrularımızın her şeyi benimseyen taze zekâlarıyla en iyiyi ve en doğruyu, millî ve insanî bütün manevi kıymetlere istinat eden bir terbiye sistemi içinde, burada bulunmaları iktiza eder.” (Kılıç, 2008).

7. Demokrat Parti tarafından ilköğretime verilen önemin bir diğer kanıtı, iktidarı döneminde toplanan ilk Millî Eğitim Şûrası’nın “ilköğretim” gündemiyle toplanmasıdır. Demokrat Parti’nin ilköğretim alanında gerçekleştirmiş olduğu önemli değişikliklerden bir tanesi din dersleri konusundadır. Din dersleri önceki yıllarda olduğu gibi yine ihtiyarîdir, fakat program içi dersler haline dönüştürülmüştür: “Çocuklarına din dersi aldırarak istemeyenler bu hususu sene başında yazılı olarak okul idaresine bildireceklerdir. Böyle bir beyanda bulunmayan kimselerin çocukları için imtihan ve dersler otomatik olarak mecburidir (Akyüz, 2010).

Tablo 7: 1950- 2010 Yılı Resmi Ve Özel Ana Okulları Ve Ana Sınıflarında Sayısal Gelişmeler

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Öğrenci	Öğretmen
1950-51	52	1.760	71
1960-61	64	2.730	104
1970-71	112	4.201	185
1988-89	3.437	103.931	6.391
2003-2004	13.692	358.499	19.122
2008-2009	22.906	2.221.765	25.901

Kaynak: (Güven, 2010). Türk Eğitim Tarihi, S.222.

Tablo 8: Cumhuriyet Döneminde İlköğretim Okulları, Öğrenci Ve Öğretmen Sayıları

Yıllar	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
1950-1951	17.428	1.616.626	35.871
1960-1961	24.398	2.866.501	62.526
1970-1971	38.234	5.013.408	132.721
1980-1981	45.507	5.653.069	211.573
1991-1992	50.669	6.516.837	208.912

Tablo 9: Cumhuriyet Döneminde Resmi Ve Özel Ortaokullardaki Sayısal Gelişmeler

Öğretim yılı	okul	Öğrenci	Öğretmen
1950-51	440	68.765	4.528
1960-61	776	318.138	13.269
1983-84	4.860	1.517.852	40.526
1996-97	9.891	2.609.514	68.029

Kaynak: (Devlet İstatistik Enstitüsü, 2011) Millî Eğitim Hareketleri 1923– 1966.

Tablo 10: DP. Döneminde İlkokullardaki Öğretmen Sayısında Görülen Gelişmeler

YILLAR	ŞEHİR		KÖY	
	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN
1950-51	4890	5763	21590	2630
1954-55	6547	7208	22466	2722
1959-60	12390	9776	27854	2715

Kaynak: (Özkan, 2008).**Tablo 11:** DP. Döneminde Ortaokullardaki Öğrenci ve Öğretmen Sayısında Görülen Gelişmeler

YILLAR	ÖĞRENCİ SAYISI		ÖĞRETMEN SAYISI	
	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN
1950-51	50.262	17.925	2437	2091
1954-55	82.114	29.782	3160	2534
1959-60	190.865	64.101	7267	3710

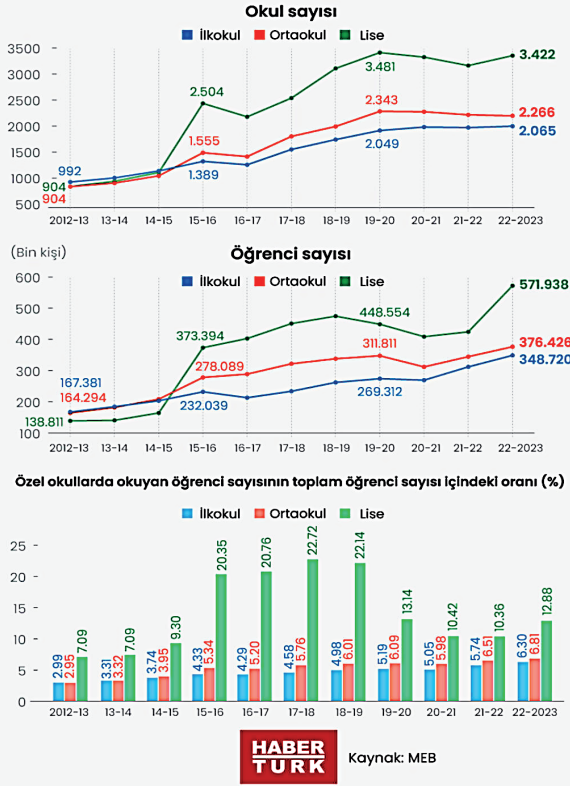
Kaynak: (Özkan, 2008).**Tablo 12:** DP. Döneminde Liselerdeki Öğrenci Ve Öğretmen Sayısında Görülen Gelişmeler

Yıllar	Öğrenci sayısı		Öğretmen sayısı	
	Erkek	Kız	Erkek	kız
1950-51	15.335	3.687	1120	834
1954-55	22.536	6.675	1302	1174
1959-60	41.484	13.378	2120	1740

Kaynak: (Özkan, 2008).

1.5 milyona yakın öğrencinin eğitim gördüğü özel okullarda, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'yle yüzde 56.89'luk tavan zam belirlendi. Basına yansıyan haberlere göre veliler bakanlığın belirlediği zam oranının çok üstünde zam yapan okullardan şikayetçi. Peki Türkiye'de kaç özel okul var ve bu okullarda okuyan öğrenci sayısı ne?

Türkiye'deki özel okul istatistikleri

Tablo7-8-9-10'u göz önüne alıp incelediğimizde aşağıdaki yorumları yapmak mümkündür:

Tablo 7'ye göre devlet özel okulları teşvik etmekte ve destek çıkmaktadır. Bütçeye ihtiyaçları olduğunda belli bir miktar karşılamaktadır. Yıllar içerisinde öğrenci ve öğretmen sayısında artış yaşanmıştır. Özellikle dikkat çekmek gerekir ki 2003-2004 eğitim ve öğretim yılında öğrenci sayısı 358.499 iken 2008-2009 eğitim ve öğretim yılında 2.221.765'e yükselmiştir. 1950-1951 eğitim ve öğre-

tim yılında özel okul sayısı 42 iken 2008-2009 eğitim ve öğretim yılında 22.906 olmuştur. Habertürk sayfasında yayınlanan son verilere göre özel okul sayısı 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında 7753'tür.

- Tablo 8'e göre 1960-1961 eğitim ve öğretim yılında 2.866.501 olan öğrenci sayısı 1970-1971 eğitim ve öğretim yılında 5.013.408'e yükselmiştir. Tablodaki diğer yıllara bakıldığında diğer yıllarda normal düzeyde artış yaşanırken en yüksek artış bu yıllar arasında yaşanmıştır.
- Tablo 9'a göre 1960-61 eğitim ve öğretim yılında öğrenci sayısı 318.138 iken 1983-1984 eğitim ve öğretim yılında 1.517.852 e yükselmiştir.
- tablo 10'a göre köylerde ilkokulda okuyan erkek sayısı ilkokulda okuyan kız öğrenci sayısından açık oranla yüksektir. Şehirde ise ilkokulda okuyan kız sayısı ilkokulda okuyan erkek öğrenci sayısına kıyasla genellikle fazladır. Kurulan köy enstitüleri köy mektepleri kız öğrencileri üzerinde yeni yeni etki etmeye başlamıştır.

D.2001-2024 Yılları Arası

2021/22 öğretim döneminde okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerde toplam 19.155.571 öğrenci ve 1.139.673 öğretmen bulunuyordu. Buna göre bu öğretim döneminde bir öğretmen başına ilkokul ve ortaokullarda 18, lise öğreniminde ise 13 öğrenci düşü. MEB istatistiklerine göre, 2021 yılında okulöncesi eğitim alan çocukların sayısı 1.225.981 kişi ile, geçtiğimiz yıla göre 403.739 kişi azaldı. Okulöncesi öğretim kurumlarında görev alan öğretmenlerin sayısı da geçtiğimiz yıla göre 3776 kişi azalarak 95.049'a düşü.

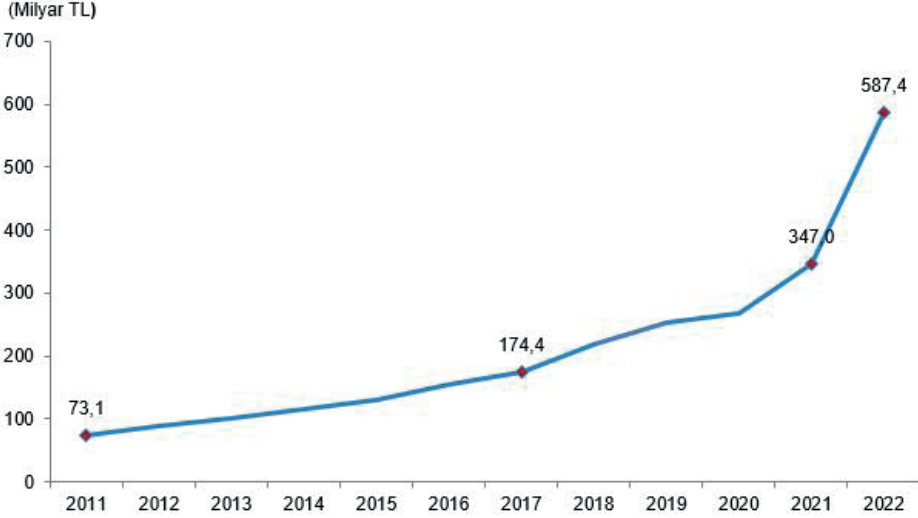
Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okulları arasında özel okulların payı, geçtiğimiz yıl %20.1 iken bu yıl %22 oldu. 2021/22 öğretim yılında, okulöncesi öğretim kurumlarının %53,4'ünü, ortaöğretimin %28,1'ini, ortaokulların %12,6'sını ve ilkokulların %8,3'ünü özel okullar oluşturdu. Raporlara göre MEB bütçesinden yatırımlara ayrılan pay 2014-2018 arası %8 civarlarında seyretmiş, 2019'da %4'e kadar gerilemiş ve 2020'de bu oranda devam etmişti. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı uzaktan eğitim yöntemi ile gerçekleştirilirken, bütçeden yatırımlara ayrılan pay da tekrar %8'e yaklaştı. Fakat yatırımlara ayrılan bütçe payının durumu, yıllar içinde büyük bir değer kaybına uğradığını gösteriyor. 2021/22 öğretim döneminde MEB, YÖK+Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelerin bütçeler toplamı, yani Türkiye'nin toplam eğitim bütçesi 246.750.734.000 TL oldu. Toplam eğitim bütçesinin merkezi bütçeye oranlarına bakıldığında eğitim bütçesinin payının, 2010'dan itibaren bir artış dönemine girdiği, fakat bu eğimin 2016 ve özellikle 2017'den itibaren yön değiştirerek düşüşe geçtiği gözlemleniyor.

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2020/2021

Eğitim harcamaları 2022 yılında “587 milyar 438 milyon TL” olmuştur.

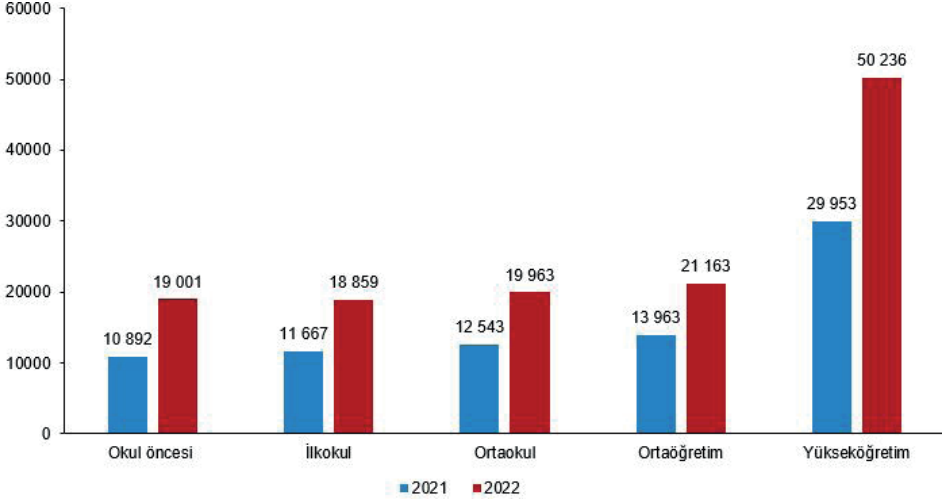
Eğitim harcamaları 2022 yılında 2021 yılına göre %69,3 artmış ve böylece 587 milyar 438 milyon TL olmuştur. 2022 yılında 2021 yılına göre eğitim harcamalarının en fazla arttığı eğitim düzeyleri ise; %113,8 ile okul öncesi ve %74,1 ile yükseköğretim olmuştur. (MEB Eğitim Harcamaları İstatistikleri, 2022)

Tablo 13:Toplam eğitim harcamaları, 2011-2022

Eğitim harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı 2021 yılında %4,8 iken, 2022 yılında %3,9 oldu. Devlet eğitim harcamalarının GSYH içindeki payı ise 2021 yılında %3,5 iken, 2022 yılında %3,1 oldu.

Öğrenci başına yapılan eğitim harcaması 2021 yılında 15 bin 622 TL idi , 2022 yılında ise 25 bin 143 TL olarak gerçekleşti. Eğitim düzeylerine göre değerlendirildiğinde, harcamanın en yüksek olduğu eğitim düzeyinin 50 bin 236 TL ile yükseköğretim olduğu görülmektedir.

Tablo 14: Eğitim düzeylerine göre öğrenci başına yapılan harcama tutarı (TL), 2021, 2022

2023 yılında 435,3 milyar lira olan Milli Eğitim Bütçesi, yüzde 150,4 artışla 2024 yılında 1 trilyon 90,2 milyar liraya yükselmiştir. Yükseköğretim de dahil edildiğinde bütçeden eğitime ayrılan kaynak 2024 yılında 1 trilyon 615,2 milyar lira olmuştur. (2024 vatandaşın bütçe rehberi)

1. Öğrencilerin burs ve öğrenim kredisi için 49,8 milyar lira
2. taşınmalı eğitim ve yemek yardımı programı için 31,9 milyar lira
3. engelli çocuklarımızın faydalanacağı eğitim programları için 31,5 milyar lira
4. milli eğitim bakanlığına bağlı pansiyolarda barınan öğrencilerin barınma ve beslenme giderleri için 7,1 milyar lira
5. ücretsiz kitap dağıtımı kapsamında 8,4 milyar lira
6. özel okul desteği kapsamında da 3,1 milyar lira kaynak ayrılmıştır.
7. Yurt yatak kapasitesi 2.022 yılı sonunda 850.000 iken 2.023 yılı sonu itibarıyla 106.580 artırılarak 986.580 dolaşmış sonra 21 yılında bu alanda %420 beşlik bir artış sağlanmıştır yurt yatırımları için 2.024 yılında 10,8 milyar lira kaynak ayrılmıştır.
8. 2003 yılından bu yana 799.517 öğretmen ataması yapılmış ve bu sayede öğretmen başına düşen öğrenci sayılarının önemli iyileşmeler sağlanmıştır.
9. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 28 ortaöğretimde 18 iken 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında 1 sırasıyla bu sayılar 16 ve 20 10 ikiye düşmüştür.
10. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 36 orta öğretimle 30 iken 2022- 2023 eğitim ve öğretim yılında sırasıyla bu sayılar 23 ve 22 'ye düşmüştür.

11. Ücretsiz ders kitabı uygulaması ile 2003 yılından bu yana 3,9 milyar adet ders kitabı dağıtılmıştır 2023 -2024 eğitim öğretim yılında da bu kapsamda 171.000.000 ders kitabı öğrencilerimize ücretsiz olarak ulaştırılmıştır
 12. 2024 yılında öğleye yükseköğretim öğrencilerine verilen burs ve kredide tutarı aylık 2.000 TL ilköğretim orta öğretim öğrencilerine verilen bursu da ise 1.514 TL olmuştur
 13. özel eğitime ihtiyacı olan 359.710 özel öğrencimiz kaynaştırma/ bütünleştirme yoluyla akranları ile aynı sınıfta eğitim almaktadır özel eğitim anao-kulu özel eğitim uygulama okulları ve özel eğitim meslek okullarında da 62.815 öğrencimiz eğitim almaktadır ayrıca hastanelerde 3.610 öğrencimiz ve evlerinde ise 10.980 öğrencimizin eğitime erişimleri sağlanmaktadır.
- Kaynak:2024 vatandaşın bütçe rehberi

I.CUMHURİYET DÖNEMİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLARININ EĞİTİM DURUMLARI

Aşağıda Bakanlar ve çalıştıkları dönemler ayrılarak şema haline getirilmiş, eğitim durumları ve okudukları okullara değinilmiştir.

A.1923-1938 Yılları Arası BAKANLAR

BAKANLAR	ALDIKLARI EĞİTİM VE LİYAKAT DÜZEYLERİ
İsmail Safa Özler	İlk MEB bakanı. Mülkiye mezunudur. Şam İdadisinde tarih-coğrafya Öğretmenliği, Özel Okul Müdürlüğü yapmıştır. 1. Hükûmet Maârif Vekilidir.
Hüseyin Vasıf Çınar	Türk öğretmen, gazeteci, siyasetçi ve diplomattır. İki kez Millî Eğitim Bakanlığı yapmış ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun uygulayıcısı olmuştur.
Mehmet Şükrü Saracoğlu	1942-46 arasında başbakan, 1938-42 arasında Dışişleri Bakanı 1948 ile 1950 arasında da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olmuştur Fethi okyar hükûmetinde maarif vekilliği yapmıştır.
Hamdullah Suphi Tanrıöver	Türk edebiyatçı, yazar, öğretmen, milletvekili, siyasetçi. İki Milli Eğitim Bakanlığı yapmıştır.

Kaynak: vikipedi

B.1939-1949 Yılları Arası BAKANLAR

BAKANLAR	ALDIKLARI EĞİTİM VE LİYAKAT DÜZEYLERİ
Hasan Ali Yücel	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirdi. 19 Aralık 1922'de öğretmenliğe başladı. Türk öğretmen, gazeteci 28 Aralık 1938'de 2'nci Celal Bayar hükümetinde Millî Eğitim Bakanlığı'na getirildi. 7 yıl 5 ay Bakanlık yapmıştır. Üniversite reformu Ankara Üniversitesi fen fakültesi'nin kurulması, yüksek mühendis okulu'nun İTÜ'ye dönüştürülmesi ve Ankara tıp fakültesi'nin kurulması köye enstitüleri'nin kurulması, ^[4] dünya klasiklerinin Türkçeye çevrilmesi ^{[5][6]} ve ilk resmî ve telifli Türkçe ansiklopedi olan inönü ansiklopedisi'nin ön çalışmaları, hep onun bakanlığı döneminde gerçekleşmiştir.
Reşat Şemsettin Sirer	türk siyasetçi ve bürokrat. İsmet İnönü tarafından Millî Eğitim Bakanı olarak 1946 yılında atandı. köy enstitülerinin kapatılmasında önemli bir role sahiptir.
Hasan Tahsin Banguoğlu	Türk akademisyen dil bilimci ve siyasetçi 1930 yılında istanbul darülfünun Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. ^[2] 1948-1950 yılları arasında ikinci Hakan saka ve Şemsettin Günaltay kabinelerinde Millî Eğitim Bakanlığı yaptı.
Hüseyin Avni Başman	İstanbul Üniversitesi hukuk fakültesi mezunudur. 19. Hükûmet Millî Eğitim Bakanlığı yapmıştır. Coğrafya Öğretmenliği, Antalya Öğretmen Okulu Müdür Yardımcılığı ve Terbiye ve Ruhیات Öğretmenliği, Kayseri Darüleytam Başöğretmenliği gibi kurumlarda çalışmıştır.

Kaynak: vikipedi

C.1950-2000 Yılları Arası BAKANLAR

BAKANLAR	ALDIKLARI EĞİTİM VE LİYAKAT DÜZEYLERİ
İbrahim Hulusi Öktem	istanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun oldu. paris'te cerrahi alanında ihtisas yaptı. Bursa'da operatör doktor ve başhekim olarak görev yaptı.
Ali Naili Erdem	Ankara Hukuk Fakültesi mezunu. 39 Türkiye hükümetinde Millî Eğitim Bakanı olarak yer almıştır.
Mehmet Vehbi Dinçerler	istanbul Üniversitesi inşaat mühendisliği bölümünü bitirmiş, takiben Syracuse Üniversitesi'nde Sanayi Mühendisliği dalında yüksek lisans yapmıştır.
Hikmet Uluğbay	Ankara Üniversitesi siyasal bilgiler fakültesi iktisat ve Maliye Bölümü mezunu. XX. ve XXI. Dönem Ankara Milletvekilliği ile Millî Eğitim Bakanlığı yapmıştır.

Kaynak: vikipedi

D.2001-2024 Yılları Arası BAKANLAR

BAKANLAR	ALDIKLARI EĞİTİM VE LİYAKAT DÜZEYLERİ
Hüseyin Çelik	Türk siyasetçi akademisyen ve yazar. 1983 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu 59 hükümette Millî Eğitim Bakanı olmuş.
Nabi Avcı	türk iletişim bilimci bürokrat bakan. Orta Doğu Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdarî Bilimler Fakültesinden mezun oldu. 2013-2016 yılları arasında Recep Tayyip Erdoğan ve Ahmet Davutoğlu tarafından kurulan hükümetlerde millî eğitim bakanı olarak yer aldı.
Ziya Selçuk	türk eğitimci, bürokrat. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinden mezun oldu. 10 Temmuz 2018'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından MEB'e olarak atandı
Mahmut Özer	türk elektronik ve haberleşme mühendisi ekonomisyen ve bürokrattır. İstanbul Teknik Üniversitesi Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. 6 Ağustos 2021 tarihinde T.C. Resmî Gazete'de yayımlanan atama kararı ile Ziya Selçuk'un yerine Millî Eğitim Bakanı olarak atanmıştır.

Kaynak: vikipedi

Şu an görev yapmakta olan Yusuf Tekin aşağıda detaylı açıklanacaktır.

YUSUF TEKİN

İlk ve orta öğrenimini Rize’de tamamlamış, 1994 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nden mezun oldu . Aynı yıl Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde araştırma görevlisi olarak çalışmıştır.

Siyaset ve Toplum Bilimleri alanında 1997 yılında yüksek lisansını, 2002 yılında dokorasını tamamlayan Tekin, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’ne öğretim üyesi olarak atandı. 2007 yılına kadar yardımcı doçent olarak görev yapan Tekin, aynı yıl Siyaset ve Toplum Bilimleri alanında doçent oldu. 2009 yılına kadar Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi’nde çalıştıktan sonra Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi’ne atandı.

Akademik kariyeri sırasında bölüm başkanlığı, dekan yardımcılığı, üniversite senato üyeliği, fakülte ve enstitü yönetim kurulu üyeliği gibi idari görevlerde de bulundu.

Tekin, 2013 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’nda Müsteşar olarak göreve başladı ve 2015-2018 yılları arasında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi’nin mütevelli heyeti başkanlığını yürüttü .

Yeni hükümet sistemiyle müsteşarlık görevinin kaldırılmasının ardından öğretmenliğe geri dönen Tekin, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyaset Bilimi Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü’ne profesör olarak atandı . Tekin, 15 Eylül 2018’de Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi rektörlüğü görevine başladı . Tekin, rektör olarak görev yaparken 4 Haziran 2023’te Milli Eğitim Bakanı olarak atandı .

II.BAŞBAKAN VE CUMHURBAŞKANLARI

A.1923-1938 Yılları Arası Cumhurbaşkanları

TEK BİR CUMHURBAŞKANI OLMUŞTUR BU SÜREÇTE: MUSTAFA KEMAL ATATÜRK.

Önce mahalle mektebine başladı, bir süre sonra Şemsi Efendi Mektebine geçti. Daha sonra Selânik Mülkiye Rüştiyesine kaydoldu. Ancak bulunduğu yerdeki askerî öğrencilerin üniformalarından da etkilenerек annesinin karşı çıkmasına istememesine rağmen 1893’te Selânik Askerî Rüştiyesine girdi. 1896’da Manastır Askerî İdadisine kaydoldu. 13 Mart 1899’da İstanbul’da Mekteb-i Harbiye-i Şahane’ye (Harp Okulu) girdi. mekteb-i Harbiye-i Şahane’nin akabinde Erkan-ı Harbiye Mektebine (Harp Akademisi) devam etti ve kurmay subaylık eğitimi alarak mezun oldu.

B.1939-1950 Yılları Arası Cumhurbaşkanları

Tek bir cumhurbaşkanı olmuştur: İsmet İnönü

Türk asker, siyasetçi ve devlet adamıdır. 1903 yılında Mühendishane-i Berrî-i Hümayûn'dan mezun olmuştur.

C.1950-2000 Yılları Arası Cumhurbaşkanları

CUMHURBAŞKANI	ALDIKLARI EĞİTİM VE LİYAKAT DÜZEYLERİ
Celal Bayar	İlk ve ortaöğrenimini babasının yanında gören Bayar'ın çocukluğu ve ilk gençlik dönemi Bursa'da geçti. Gemlik Mahkeme Kalemi ve Reji İdaresinde stajyer memur olarak çalıştı. Bursa'da açılan Ziraat Bankası veznedarlığı sınavını kazandı. Bankada veznedar olarak çalışırken Fransız papazlar yönetimindeki Collège Français de l'Assomption'da Fransızca okuluna devam etti. İpekböcekçiliği eğitimi veren Darüllâlim-i Harir'de (İpek Meslek Okulu) eğitim gördü
Cevdet Sunay	İlk ve orta öğrenimini Erzurum Kerkük Edirne ve kuleli askeri lisesinde yaptı
Kenan Evren	Maltepe Askerî Lisesi, Kara Harp Okulu, Topçu Okulu ve Kara Harp Akademisini bitirdi.
Süleyman Demirel	türk mühendis siyasetçi ve devlet adamı. 1949'da İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesinden inşaat yüksek mühendisi olarak mezun oldu.

Kaynak: vikipedi

D.2000-2024 Yılları Arası Cumhurbaşkanları

CUMHURBAŞKANI	ALDIKLARI EĞİTİM VE LİYAKAT DÜZEYLERİ
Ahmet Necdet Sezer	1962'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu.
Abdullah Gül	Kayseri Gazi Paşa İlkokulu, Nazmi Tokar Ortaokulu ve Orta öğrenimini Kayseri Lisesinde tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine girdi
Recep Tayyip Erdoğan	1965 yılında Kasımpaşa Piyale İlkokulu'ndan, 1973 yılında ise İstanbul İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. Fark dersleri sınavını vererek Eyüp Lisesi'nden de diploma aldı. Üniversiteyi Marmara Üniversitesi İktisadi ve Ticarî Bilimler Fakültesi'nde okuyan Erdoğan, bu okuldan 1981 yılında mezun oldu.

Kaynak: vikipedi

31.01.2022 tarihli Cumhurbaşkanlığı konuşması:

“Gerek uluslararası veriler, gerekse atılan bu adımlar, esasında bize şu gerçeği hatırlatıyor. Türkiye son 19 yılda yaptığı devasa yatırımlar sayesinde artık eğitim-öğretim altyapısındaki eksikliklerini hemen hemen tamamlamıştır. Bundan sonra asıl odaklanmamız gereken husus, eğitimin kalitesini artırmaktır. Bunu sizler başaracaksınız. Bugünkü kuraların ehemmiyeti burada. Bunun için müfredat başta olmak üzere eğitim-öğretimin içeriğini güncellemek ve geliştirmek, çocuklarımıza en uygun olanı sunmak durumundayız. Eğitim-öğretimde niteliğin artırılmasında Bakanlığımızla birlikte öğretmenlerimize de çok büyük görevler düşüyor. Çünkü bir eğitim sisteminin çitasını belirleyen

asıl unsur öğretmenlerdir. Sizlerin gayreti ve niteliği arttıkça öğrencilerimizin kalitesi de buna bağlı olarak yükselecektir. Tabii mesele sadece bundan da ibaret değildir. İnancımız bize beşikten mezara kadar ilim öğrenmeyi, ilim tahsil etmeyi emrediyor. İlim yolculuğu sadece okulla sınırlı olmayan, son nefesimize kadar süren uzun bir yolculuktur. Modern dünyada buna hayat boyu öğrenme diyorlar.”

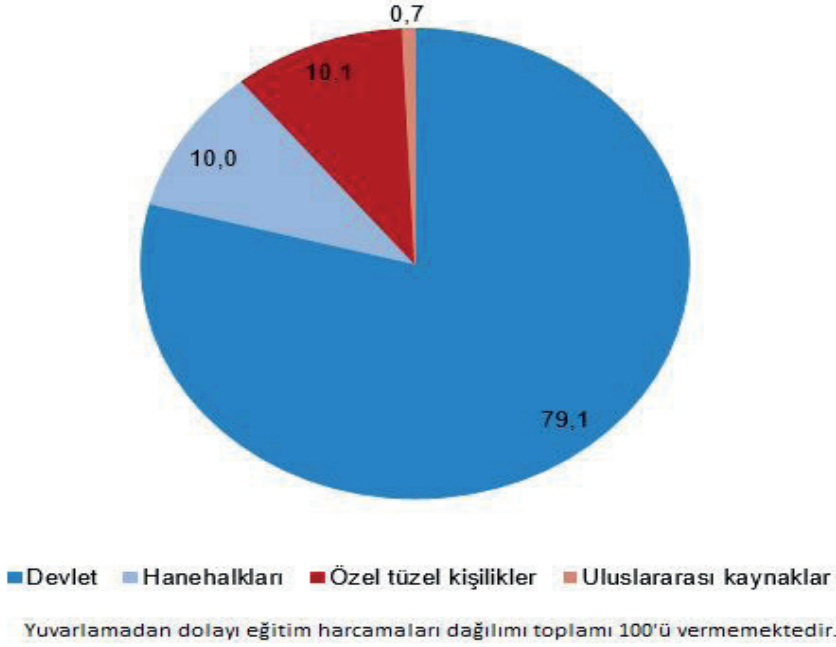
Sayın Cumhurbaşkanının çocuklarından Ahmet Burak Erdoğan dışında diğerleri yurt dışında eğitimlerini tamamlamışlardır. Eğitim gördükleri süreçte Türkiye yeni yeni gelişmeye başlamıştır o durumlar da yurt dışında daha iyi eğitim alacakları düşünülmüş olabilir, fakat torunlarından gelişen Türkiye sürecinde eğitimlerini özel okullar da ve yurt dışında alanlar vardır. Yaptığı konuşma da Cumhurbaşkanı Türkiye'nin devlet okullarının ne kadar geliştiği vurgulamaktadır; bu konuşmadan yola çıkarak akıllara torunlarının Türkiye de ve devlet okullarında eğitim almaması acaba siyasi iktidar Türkiye de verilen eğitime yeterince güvenmiyor mu sorusunu getirmektedir.

III.EĞİTİM HARCAMALARININ KAMU MALİYESİ İÇİNDEKİ YERİ ÖNEMİ VE TÜRKİYE'DEKİ EĞİTİM HARCAMALARININ DİĞER ÜLKELERLE KIYASLANARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

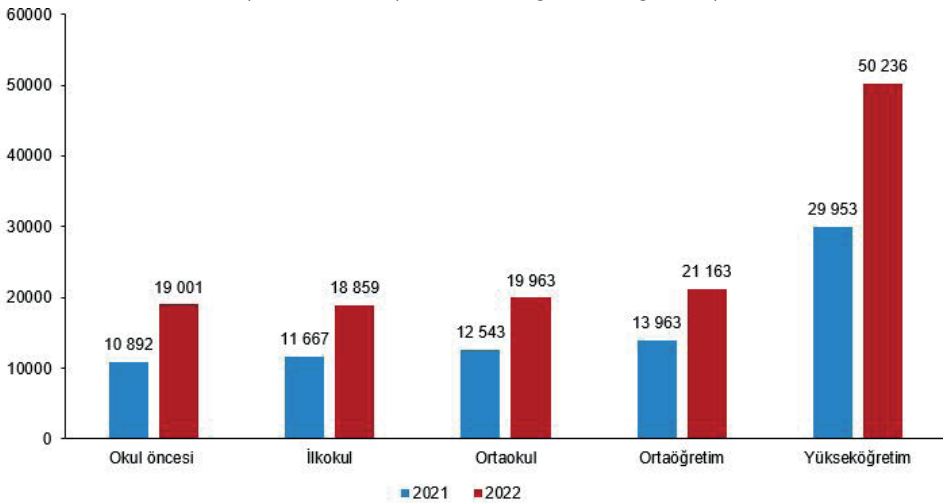
Tablo 15: Türkiye de 2011-2022 yılları arası eğitime ayrılan bütçe grafiği

Harcanan paraya bakıldığında eğitim sistemi henüz oturmamış, sık başkan değişikliği sebebiyle sistemleşememiş bir eğitim durumu görülmektedir. Çeşitli geliştirme ve iyileştirme faaliyetleri zamanla yapılarak iyi sonuçlar alınmaya başlanacaktır. 2020 korona virüs sebebiyle eğitime ara verilmesi, okulların kapanması gibi çeşitli sebepler bu tablonun seyrini etkilemiştir.

Tablo 16: 2021 yılı eğitim harcamalarının dağılımı

Bu verilerden görmekte olduğumuz ilk şey devletin eğitime harcama yapan kitle içinde en büyük yere sahip olduğudur. Bir diğer dikkatimizi çeken durum ise uluslararası kaynaklardan yeterli destek görülmediğidir. Hane halkları ve özel tüzel kişilerin katkıları neredeyse denktir. Bu da özellikle Türk halkının ve özel sektörün eğitime önem verdiğini, katkı sağladığını göstermektedir.

Tablo 17: Türkiye de 2021-2022 yılları arasında eğitim alan öğrenci sayıları tablosu

2022 de:

- okul öncesi sayısı neredeyse bir önceki yıla göre 2 kat artmıştır.
- İlkokul 7 bin civarı artış göstermiştir.
- Ortaokul 7 bin civarı artış göstermiştir.
- Ortaöğretim 8 bin civarı artış göstermiştir.
- Ve en önemli artışın yaşandığı yükseköğretim. Yükseköğretimde 20 bin civarı artış göstererek 20.236 öğrenci eğitim almaktadır.

Tablo 18: 2011-2021 dönemi eğitim harcamaları temel göstergesi

Eğitim harcamaları temel göstergeleri, 2011-2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Toplam eğitim harcaması (Milyon TL)	77 368	91 041	106 041	122 741	135 249	160 733	176 452	219 363	259 220	276 921	344 341
Öğrenci başına eğitim harcaması (TL)	4 008	4 729	5 242	5 941	6 426	7 499	8 111	10 085	11 760	12 311	15 500
Eğitim harcamasının gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı (%)	5,5	5,9	5,8	6,0	5,8	6,1	5,6	5,8	6,0	5,4	4,8
Devlet eğitim harcamasının gayri safi yurt içi hasıla içindeki payı (%)	4,2	4,4	4,3	4,4	4,3	4,6	4,2	4,3	4,4	4,0	3,4
Toplam eğitim harcaması (Milyon \$)	46 049	51 458	55 653	56 090	48 835	53 105	48 287	45 491	45 626	38 614	38 813
Öğrenci başına eğitim harcaması (\$)	2 389	2 625	2 751	2 710	2 358	2 477	2 220	2 076	2 071	1 754	1 747

Kaynak: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553\(E.T:02.01.2024\)](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553(E.T:02.01.2024))

TÜİK eğitim harcamaları istatistikleri 2021 verilerine göre toplam eğitim harcamaları ve öğrenci başına eğitim harcamaları 2011 yılından 2021 yılına kadar düzenli olarak artış göstermiştir. Eğitimin gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı 2011 yılında% 5.5 iken 2021 yılında ise 4.8 olmuştur, dönem dönem iniş çıkışlar olsa da özellikle 2019 yılından itibaren 2 yıl ard arda 0,6 oranında düşüş görülmektedir. Devletin eğitim harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla oranı 2011 yılında 4.2 iken 2021 yılında ise bu oran 3.4'e gerilemiştir.

Tablo 19: 2021 ve 2022 Döneminin eğitim harcamalarının temel göstergeleri

	2021 ^(r)	2022
Toplam eğitim harcaması (Milyon TL)	347 066	587 438
Öğrenci başına eğitim harcaması (TL)	15 622	25 143
Eğitim harcamasının GSYH içindeki payı (%)	4,8	3,9
Devlet eğitim harcamasının GSYH içindeki payı (%)	3,5	3,1
Toplam eğitim harcaması (Milyon \$)	38 990	35 401
Öğrenci başına eğitim harcaması (\$)	1 755	1 515

(r) Revize edilmiştir.

Kaynak: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553\(E.T.:02.01.2024\)](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553(E.T.:02.01.2024))

Tabloya baktığınızda eğitim harcamalarının gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı 2021 yılında %4,8 olurken 2022 yılında bu oran 0,9 düşerek % 3,9 olmuştur. Devletin eğitim harcamalarının gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı ise 2021 yılında %3,5 iken 2022 yılında % 0,4 düşüş göstermiş ve % 3.1 olmuştur.

OECD nin 2.023 bir bakışta eğitim 2.023 adlı raporunda ülkeler eğitim ülkeler arasında eğitim harcamaları içinde hane halkı harcamalarının karşılaştırılması yapılmıştır.

OECD ülkelerin ilk ve ortaöğretim zorunlu eğitim kapsamında olup yaklaşık olarak 6- 15 yaş aralığına denk gelmektedir. OECD ülkeleri ortalamasında bu yaş aralığı için öğrenci başına yapılan toplam harcama yaklaşık 112.000 dolardır. Avusturya danimarka izlanda Lüksemburg ve Norveç'te bir öğrencinin zorunlu eğitim döneminde yapılan toplam eğitim kurumları harcaması 150.000 dolardan fazlayken Kolombiya (43.515 \$)ve Türkiye'de (42.798\$) 50.000 dolardan daha az olup en sonda yer almaktadırlar.

Tablo 20: 18-24 Yaş Gençlerin Eğitim Ve İstihdam Durumu (%)

	Türkiye	OECD Ortalaması
Eğitimde	32,9	54,2
İstihdamda	10,5	18,2
İşsiz	2,7	2,5
İşgücüne dahil olmayan*	19,7	34,0
Eğitimde değil	67,1	45,8
İstihdamda	33,6	31,2
Ne eğitimde ne istihdamda	33,5	14,7
İşsiz	9,4	5,2
İşgücüne dahil olmayan*	24,1	9,5

*Çalışmayan ve aktif olarak iş aramayan bireyleri ifade etmektedir.

Kaynak: OECD, Education at a Glance: 2023 verileri <https://tedmem.org/storage/writes/November2023/kCGG0xg8T0MwPf7kdfbK.pdf>, s.8

Tabloya baktığımızda gençlerimizin %67,1'i eğitimde değildir. Bu %67,1 lik oranın yaklaşık yarısı istihdamda bulunmaktadır.

OECD ülkelerinde ise eğitimde olmayan genç oranı %45,8 ve bu %45,8 lik oranın yaklaşık üçte ikisi istihdamda bulunmaktadır.

Türkiye de ne eğitimde ne de istihdamda olan gençler oranı %33,5 iken OECD ülkelerinde bu oran %14,7 dir. Türkiye bu kategoride OECD ülkelerinde oranı en yüksek olan ülke olarak dikkatleri çekmektedir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) verilerine göre 2021 ve 2022 de üniversite bırakan öğrenci sayısı 728.490'dır. Bunu bir çok sebebe dayandırabiliriz, en önemli sebep elbette ekonomidir. Artan ulaşım ücretleri, ev ücretleri, market gıda ücretleri gibi ücretler örnek verilebilir.

Tablo 21: Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Endeksi Sıralaması ve Bileşenleri (2012)

ÜLKELER	SIRA	DOĞUMDA ORTALAMA YAŞAM BEKLENTİSİ	ORTALAMA EĞİTİM SÜRESİ	UMULAN EĞİTİM YILI	KİŞİ BAŞINA GSMG (SATIN ALMA GÜCÜ PARİTESİNE GÖRE)	İGE DEĞERİ
ÇOK YÜKSEK İNSANI GELİŞMİŞ ÜLKELER						
NORVEÇ	1	81.3	12.6	17.5	48,688	0.955
AVUSTURALYA	2	82.0	12.0	19.6	34,340	0.938
ABD	3	78.7	13.3	16.8	43,480	0.937
HOLLANDA	4	80.8	11.6	16.9	37,282	0.921
ALMANYA	5	80.6	12.2	16.4	35,431	0.920
YENİ ZELANDA	6	80.8	12.5	19.7	24,358	0.919
İRLANDA	7	80.7	11.6	18.3	28,671	0.916
İSVEÇ	8	81.6	11.7	16.0	36,143	0.916
İSVİÇRE	9	82.5	11.0	15.7	40,527	0.913
JAPONYA	10	83.6	11.6	15.3	32,545	0.912
KANADA	11	81.1	12.3	15.1	35,369	0.911
GÜNEY KORE	12	80.7	11.6	17.2	28,231	0.909
İZLANDA	13	81.9	10.4	18.3	29,176	0.906
DANİMARKA	15	79.0	11.4	16.8	33,518	0.901
İSRAİL	16	81.9	11.9	15.7	26,224	0.900
BELÇİKA	17	80.0	10.9	16.4	33,429	0.897
AVUSTURYA	18	81.0	10.8	15.3	26,438	0.895
FRANSA	19	81.7	10.6	16.1	30,277	0.893
FİNLANDİYA	21	80.1	10.3	16.9	30,277	0.892
SLOVENYA	21	79.5	11.7	16.9	32,510	0.892
İSPANYA	23	81.6	10.4	16.4	23,999	0.895
İTALYA	25	82.0	10.1	16.2	25,947	0.881
LÜKSEMBURG	26	80.1	10.1	13.5	26,158	0.875

İNGİLTERE	26	80.3	9.4	16.4	48,285	0.875
ÇEK CUMHURİYETİ	28	77.8	12.3	15.3	32,538	0.873
YUNANİSTAN	29	80.0	10.1	16.3	22,067	0.860
ESTONYA	33	75.0	12.0	15.8	20,511	0.846
SLOVAKYA	35	75.6	11.6	14.7	17,402	0.840
MACARİSTAN	37	74.6	11.7	15.3	19,696	0.831
POLONYA	39	76.3	10.0	15.2	16,088	0.821
ŞİLİ	40	79.3	9.7	14.7	17,776	0.819
PORTEKİZ	43	79.7	7.7	16.0	19,907	0.816
YÜKSEK İNSANİ GELİŞİMİŞ ÜLKELER						
MEKSİKA	61	77.1	8.5	13.7	12,947	0.775
TÜRKİYE	90	74.2	6.5	12.9	13,710	0.722

Kaynak: United Nations Development Programme, 2013: 144-147

Tablo 22: OECD Ülkelerinde Finansman Kaynakları İtibariyle Eğitim Harcamalarının GSYİH'ya Oranı

ÜLKELER	EĞİTİMİN TÜM KADEMELERİNDE TOPLAM		
	KAMU	ÖZEL	TOPLAM
ABD	5.1	2.2	7.3
ALMANYA	4.5	0.8	5.3
AVUSTURALYA	4.6	1.5	6.1
BELÇİKA	5.6	0.2	5.8
ÇEK CUMHURİYETİ	6.4	0.2	5.8
DANİMARKA	7.6	0.4	8.0
ESTONYA	5.6	0.4	6.0
FİNLANDİYA	6.4	0.1	6.5
FRANSA	5.8	0.5	6.3
GÜNEY KORE	4.8	2.8	7.6
HOLLANDA	5.4	0.9	6.3
İNGİLTERE	5.9	0.6	6.5
İRLANDA	6.0	0.5	6.4
İSPANYA	4.8	0.8	5.6
İSRAİL	5.9	1.5	7.4
İSVEÇ	6.3	0.2	6.5
İSVİÇRE	-----	-----	-----
İTALYA	4.3	0.4	4.7
İZLANDA	7.0	0.7	7.7
JAPONYA	3.6	1.5	5.1
KANADA	5.0	1.6	6.6
LÜKSEMBURG	-----	-----	-----
MACARİSTAN	5.1	0.5	5.6

MEKSİKA	5.1	1.1	6.2
NORVEÇ	----	----	----
POLONYA	5.0	0.8	5.8
PORTEKİZ	5.4	0.4	5.8
SLOVAKYA	4.0	0.6	4.6
SLOVENYA	5.2	0.7	5.9
ŞİLİ	4.3	2.6	6.8
TÜRKİYE	3.8	0.3	4.1
YENİ ZELANDA	6.0	1.3	7.3
YUNANİSTAN	3.3	0.2	3.4

Kanada ve Almanyaya ilişkin veriler 2009 yılına, Türkiye ve Yunanistana ait veriler ise 2004 yılına aittir.

Kaynak: OECD, 2007:2008, OECD, 2009:221, OECD, 2012b: 246, OECD, 2013: 193.

En Gelişmiş ülkelere bakıldığında özellikle Çek Cumhuriyeti'ne baktığımızda bu oran kamuda 6.4 özelde 0.2 dir. Türkiye gibi yeni gelişmeye başlamış ülkelerde kamu da, özel sektörde de oranlar düşüktür. Gelişmiş bir ülke olmamız için bizim de özellikle kamu da eğitimde artış yaşamamız, bunu da devlet sermayesinden büyük bir bütçe ayırarak yapmamız gerekmektedir.

Tablo 1. MEB bütçesinin GSYH ve konsolide bütçeye oranları (1997-2010 yılları arası)

Yıl Year	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin				
	GSYH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) ⁽¹⁾ GDP (Gross Domestic Product) ⁽¹⁾	Konsolide Bütçe ⁽³⁾ Consolidated Budget ⁽³⁾	MEB Bütçesi ⁽³⁾ Budget of MONE ⁽³⁾	GSYH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) orani Ratio of MONE's budget in GDP	Konsolide Bütçeye orani Ratio of MONE's budget in Consolidated Budget
	(TL)	(TL)	(TL)	(%)	(%)
1997	29 393 262 000	6 361 685 500	510 063 600	1,74	8,02
1998	70 203 147 000	14 789 475 000	1 243 108 000	1,77	8,41
1999	104 595 916 000	27 266 600 000	2 131 808 500	2,04	7,82
2000	166 658 021 000	46 827 436 000	3 350 330 000	2,01	7,15
2001	240 224 083 000	48 519 490 000	4 046 305 625	1,68	8,34
2002	350 476 089 000	98 131 000 000	7 460 991 000	2,13	7,60
2003	454 780 659 000	147 230 170 000	10 179 997 000	2,24	6,91
2004	559 033 026 000	150 658 129 000	12 854 642 000	2,30	8,53
2005	648 931 712 000	156 088 874 910	14 882 259 500	2,29	9,53
	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin				
	GSYH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) ⁽¹⁾ GDP (Gross Domestic Product) ⁽¹⁾	Merkezi Yönetim Bütçesi ⁽³⁾⁽⁴⁾ Central Government Budget ⁽³⁾⁽⁴⁾	MEB Bütçesi ⁽³⁾ Budget of MONE ⁽³⁾	GSYH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) orani Ratio of MONE's budget in GDP	Merkezi Yönetim Bütçeye orani Ratio of MONE's budget in Central Government Budget
	(TL)	(TL)	(TL)	(%)	(%)
2006	758 391 000 000	174 958 100 699	16 568 145 500	2,18	9,47
2007	856 387 000 000	204 988 545 572	21 355 634 000	2,49	10,42
2008	950 144 000 000	222 553 216 800	22 915 565 000	2,41	10,30
2009	946 678 000 000 ⁽²⁾	262 110 416 000	27 883 696 000	2,95	10,64
2010	1 078 802 000 000 ⁽²⁾	288 216 351 880	28 237 412 000	2,74	9,80

Kaynak: MEB Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2010

Meb bütçesinin gayri safi yurtiçi hasılaya oranı 1998-1999 yıllarında %1.70 li seviyelerden 2000 li yıllarda %2,30- 2. 40 lı seviyeleri 2009 yılında ise %2. 95 ile en üst seviyeye ulaşmıştır 2010 yılında %2.74 e düşmüştür, buranın böyle olmasında 2010 da dünyada yaşanan ekonomik kriz etkili olmuştur. MEB bütçesinin konsolide bütçeye oranı 1997 yılından 2007 yılına kadar geçen 10 yıllık süreçte %7- 9 aralığında gerçekleşmiş 2007-2009 yılları arasında %10 buçuk düzeyine yükselmiş ve 2010 yılında ise %9. 80 e düşmüştür son yıllarda meB bütçesine kaynak aktarımında bir artış olduğu görülmektedir

Sonuç

Türkiye gelişme sürecinde olan bir devlettir. Eğitim de bu gelişim sürecinden etkilenmektedir. Bu süreçte yapılan ekonomi politikaları içerisinde eğitime büyük bir pay ayrıldığı ve bazı dönemler istisna tutulmakla beraber dönemlerin büyük bir çoğunluğunda bu payın her sene arttığını görmekteyiz. Bakan değişimi bu dönemleri bazen olumlu bazen olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuz etkilenmelere rağmen eğitimin her dönem bir öncekine göre daha iyiye gittiği görülmüş ve tablolarla desteklenmiştir.

Şu an günümüz Türkiye'sinde 2023-2024 yılı istatistiklerine göre örgün eğitimde 61 bin 111'i resmî okul, 14 bin 352'si özel okul ve 4'ü açık öğretim okulu olmak üzere toplam 75 bin 467 okul bulunuyor. Bu okulların 18 bin 866'sı okul öncesi eğitim, 25 bin 245'i ilkokul, 18 bin 850'si ortaokul ve 12 bin 506'sı da ortaöğretim kademesinde yer alıyor ve 18 milyon 710 bin 265 öğrenci bulunuyor . Türkiye'de 2024 ocak itibarıyla 209 üniversite bulunur. Bu üniversiteler arasında 131'i devlet üniversitesi 78'si de özel-vakıf üniversitesi statüsünde yer alır. Ve 2023 istatistiklerine göre 6.950.142 öğrenci bulunmaktadır.

Görölmekte olduğu üzere eğitime yıllar içerisinde ayrılan bütçe bazı dönemlerde aksamalar yaşansa da genel olarak gitgide artmaktadır. Bunun sonucunda da daha donanımlı ve daha iyi bir kalite de eğitim almış bireyler olacakları için ölkemize daha faydalı olacaklarını ve gelecek nesillerimizin daha üretken ve ölkeyi ileri bir seviyeye taşıyacağını düşünmekteyiz. Cumhuriyetin kabulünün başlarında devlet okulları ve özel okullar kurulmuştur. 23 Nisan 1920 de TBMM açılmış ardından 2 Mayıs 1920 de MEB kurulmuştur. Cumhuriyet ilan edilmeden Türkiye daha yeni yeni devletleşmeye başlarken atılan ilk adımlardan birinin eğitim olması eğitime her dönemde sıkıntılı süreçlerde bile bütçe ayrılmış olması Türkiye devleti için eğitimin vazgeçilmez bir unsur olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada milli eğitim bakanlarının eğitim düzeylerine dikkat çekilmiştir. Türkiye devleti kurulduğu süreçte cumhuriyetin ilk yıllarından 1950'li yıllara gelinceye dek milli eğitim bakanlarının büyük birçoğunun öğretmen olduğu ve bu meslek üzerine eğitim aldığı görölmektedir, yıllar geçtikçe bu özenle ve titizlikle seçilen kişiler yerine farklı alanlarda uzman kişiler getirilmeye başlanmıştır. Bakanların sık sık değişmesi eğitim sistemi üzerinde sürekli oynamalar yapılması sebebiyle eğitim istenilen seviyeye ulaşamamış bu nedenle de çok gelişmemiştir.

Türkiye'nin gayrisafi milli hasıla oranı ile diğer ölkelerin gayrisafi milli hasıla oranları kıyaslanmış, eğitime ayrılan bütçeler kıyaslanarak değerlendirme yapılmıştır. Türkiye yeni yeni gelişmekte olan bir ölkede olduğu için grafiklerin altında kalmaktadır. OECD ölkeleri ile Türkiye kıyaslanarak özellikle işsizliğe dikkat çekilmiştir, gençlerin ekonomik kaygılar nedeniyle üniversite okuyamadığı grafiklerle desteklenmiştir. Gençlerin ekonomik kaygıları, geçim sıkıntıları, atanma ve iş bulma olanakları konularının daha fazla gündeme alınması gerektiğini, geleceği şekillendirecek biz gençleri doğru yönlendirmek ölkemizin her zaman gündeminde olması gerektiğini düşünmekteyiz. İlerleyen süreçlerde gençlerin gündem olmasını, eğitime daha fazla önem verilerek, daha fazla yatırımlar yapılarak ve doğru adımlar atılarak Türkiye'nin eğitim düzeyinin daha üst seviyelere çıkacağını ve gelişmiş ölkede seviyesine ulaşacağını düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, A., (1989). Kamu Maliyesi, Ankara, Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Arabacı İ.Bakır, “ (Arabacı, 2011, s. 110)”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C. 10, S. 35, 2011, S. 110-112.
- Çetin K., Gülseren H.Ömer, Milli Eğitim Dergisi, Cumhuriyet Dönemi Eğitim Stratejileri, 2003
- Devlet İstatistik Enstitüsü, (2011) Milli Eğitim Hareketleri 1923– 1966.
- Güven, İ. (2010). Türk Eğitim Tarihi, Ankara: Naturel Yayınları.
- Güven, 2010. Türk Eğitim Tarihi, S.222.
- Hesapçıglu Muhsin, “(Hesapçıglu,2009,S.121)”, M.Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,S.29,2009, S.121-138.
- https://www.researchgate.net/publication/391450147_Turkiye'nin_Son_Yirmi_Yillik_Doneminde_Egitim_Saglik_Ve_Sosyal_Guvenlik_Alanlarinin_Donusumu_Ve_Etkileri_Uzerine_Bir_Analiz
- İhsan Güneş, Birinci TBMM'nin Düşünce Yapısı (1920-1923), İstanbul: 2009, İş Bankası Yayını; TBMM-ZC
- Karakök Tunay, “(Karakök,2011,S.89)”, Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi, C.1, S.2,2011, S.89-97.
- Kerimoğlu Zarife, “(Kerimoğlu,2006, S.24)” 1946-1960 Arası Uygulanan Eğitim Politikası, S.24-34,2006
- Meb Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2010
- Meba. (2010). Millî Eğitim İstatistikleri, [Wwwst.Meb.Gov.Tr](http://wwwst.meb.gov.tr). Erisim:24.07.2010
- Mebb. (2010). Millî Eğitim İstatistikleri, [Www.Meb.Gov.Tr](http://www.meb.gov.tr). Erisim: 24.07.2010
- Mebe. (2010). Millî Eğitim İstatistikleri, [Www.Meb.Gov.Tr](http://www.meb.gov.tr). Erisim: 24.07.2010
- Mebd. (2010). Millî Eğitim İstatistikleri, [Www.Meb.Gov.Tr](http://www.meb.gov.tr). Erisim: 24.07.2010
- MGB, Bütçe Gider Ve Gelir Gerçekleştirmeleri (1924-1991), Ankara: 1992
- MGB, Bütçe Başlangıç Ödenekleri Ve Gelir Tahminleri (1930-1991), Ankara: 1991
- Oecd (2009a). Education At A Glance Report. [Http: //Www.Oecd.Org/Edu/Eag](http://www.oecd.org/Edu/Eag) 2009. Erisim:27.07.2010
- Oecd, 2006, Education At A Glance Report. [Www.Oecd.Org/Rights/](http://www.oecd.org/Rights/) Erisim:27.07.2010
- Özkan, S. (2008). Türk Eğitim Tarihi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tosunoğlu, Ş. (2014). Avrupa Birliği Ülkelerinde Kamu Eğitim Harcamaları. Sakarya Üniversitesi İktisat Dergisi, 3(3), 145-181.
- [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553\(E.T.:02.01.2024\)](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553(E.T.:02.01.2024))
- [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553\(E.T.:02.01.2024\)](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2021-45553(E.T.:02.01.2024))
- [https://ataturkansklopedisi.Gov.Tr/Bilgi/Ataturk-Doneminde-Egitim-Ogretim/](https://ataturkansklopedisi.gov.tr/Bilgi/Ataturk-Doneminde-Egitim-Ogretim/)

<https://www.dogrulukpayi.com/bulten/meb-istatistikleri-aciklandi>

https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?kno=424

<https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2022-49574#:~:Text=Türkiye'de%202022%20yılında%20yapılan,İse%20%10%2c0%20oldu.&Text=Öğrenci%20başına%20yapılan%20eğitim%20harcaması,Bin%20143%20tl%20olarak%20gerçekleşti.>

<https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2022-49574>

https://www.researchgate.net/publication/272008045_Turkiye_Ve_Oecd_Ulkelerinde_Egitim_Harcamalarının_Analizi

<https://www.haberturk.com/turkiyedeki-ozel-okul-istatistikleri-3655018>

<https://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11630/2643/Cumhuriyetin%20ilk%20döneminde%20türk%20eğitim%20sistemi%20ve%20köl%20enstitüleri.pdf?sequence=2&isallowed=Y>

https://en-m.wikipedia.org/translate/goog/wiki/yusuf_tekin?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=wa

https://tr.wikipedia.org/wiki/Ziya_Selçuk

https://tr.wikipedia.org/wiki/Mahmut_Özer#:~:Text=4%20dış%20bağlantılar-,Hayatı,Haberleşme%20mühendisliği%20bölümünden%20mezun%20oldu.

<https://x.com/Anadolujansi/status/1670159377012252672/photo/1>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Vasıf_Çınar

https://tr.wikipedia.org/wiki/İsmail_Safa_Özler

https://tr.wikipedia.org/wiki/Şükrü_Saracoğlu

https://tr.wikipedia.org/wiki/Hamdullah_Suphi_Tanrıöver

https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_Millî_Eğitim_Bakanları_Listesi

<https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/161047/makaleler/11/1/arastirmax-cumhuriyet-donemi-egitim-butceleri.pdf>

https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/398010/Yokacikbilim_152091.pdf?sequence=-1&isallowed=Y

<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2024/01/2024-Vatandasinbutce-Rehberi.pdf>

<https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328>

<https://www.lexpera.com.tr/resmi-gazete/metin/milli-egitim-temel-kanunu-14574-1739>

**8. ULUSLARARASI SOSYAL VE EKONOMİK
ARAŞTIRMALAR ÖĞRENCİ KONGRESİ**
TAM METİN BİLDİRİ KİTABI

**15-17 Mayıs 2025
KONYA**

8. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar
Öğrenci Kongresi (ISERSC)
**8th International Social and Economic Research
Student Congress (ISERSC)**

8. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Öğrenci Kongresi, 25702001 numaralı proje kapsamında BAP Koordinatörlüğü tarafından desteklenmektedir.

8. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Öğrenci Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı

Editör
Ahmet AY

Çizgi Kitabevi Yayınları (e-kitap)

©Çizgi Kitabevi
Temmuz 2025

ISBN: 978-625-396-586-0
Yayıncı Sertifika No: 52493

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
- Cataloging in Publication Data (CIP) -

Editör

Ahmet AY

8. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar
Öğrenci Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı

Baskıya Hazırlık: Çizgi Kitabevi Yayınları
Tel: 0332 353 62 65- 66

ÇİZGİ KİTABEVİ

Sahibiata Mah.
M. Muzaffer Cad. No:41/1
Meram/**Konya**
(0332) 353 62 65

Konevi Mah.
Larende Cad. No:20/A
Meram/**Konya**
(0332) 353 62 66

Siyavuşpaşa Mah.
Gül Sk. No:15 B
Bahçelievler/**İstanbul**
(0212) 514 82 93

www.cizgikitabevi.com
📞📧 / cizgikitabevi

Türkiye’de Üçüncü Nesil Üniversite Dinamiklerine Yönelik Bir Değerlendirme.....	158
Fırat EROĞLU Adem ÖĞÜT	
Finans Sektörü Odağında Büyük Veri Analitiği: Bibliyometrik Bir İnceleme	172
Ender Mehmet ŞAHİNKOÇ Kadir ÖNCEL	
Türk İltica Hukukunda Ülkesel Egemenlik İlkesi Paradoksu: Geçici Koruma Statüsü Sahibi Yabancıların Sınır Dışı Edilmesi Meselesi	182
Hasan Fatih PALULUOĞLU	
An Overview of Neuromarketing Effects in Advertising Reklamcılıkta Nöropazarlama Uygulamalarına Genel Bir Bakış	203
Gökhan B. POLAT V. Özlem AKGÜN	
Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi Bağlamında Türkiye’de Tarımsal Üretimde Başlıca İnsan Hakları Riskleri	218
Deniz ARSLAN UGAN	
Türkiye’de Engellilerin Sağlığa Erişim Sorunları.....	244
Burcu DEMİRCİ	
Kadı Defterleri Işığında Sultan İbrahim Dönemi (1640-1648) İstanbul’unda Giyim Kuşam Kültürü....	256
Gizem CİCİ	
Çocuk Sinemasından Çocuk Edebiyatına: Romanlaştırım (Novelizasyon) Uygulamaları	291
Dilek DİPBAKUZ	
Türkiyede Eğitim Harcamalarının Yıllar İçerisindeki Değişiminin Değerlendirilmesi	310
Nezaket İBİŞ	
Labirentin İçinde Bir Krallık: Brexit Sonrası İngiltere’nin Yön Arayışı.....	339
Ömer TORUN	
Conceptual Framework Of Marketing Ethics.....	368
Salma ZAHOUR V. Özlem AKGÜN	
Pandemilerin Turizme Etkileri: Covid-19 Dönemi.....	389
Alara Nur KAHRAMAN	
Dijital Liderlik: Türkiye’de Yayınlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Araştırma	407
Zehra Nur ÇETİN Ebru Özer TOPALOĞLU	